

Rupel. blad

april 2008

CONTACT

Rupelstreek

Aartselaar

Contactpersonen

Erik De Keersmaecker (voorzitter): 03/887.13.72
Carine Wils (secretaris): 03/888.30.74
Guy Buyst (penningmeester): 03/888.62.62
Vera Grieten 03/888.12.47
Ludwig Laureyssens : 015/31.99.07
Francis Mertens: 03/887.15.24
Mil Spruyt: 03/844.47.61
Dirk Vercauteren 03/887.31.28
Fried Happaerts 03/888.81.15

Milieuraden

Boom: Nico Wysmantel, Dirk Struyf
Hemiksem: Peter Hofman
Niel: Carine Wils
Rumst: Christel Sweeck, Diane Masson, Ludwig Laureyssens, Winfried Vangramberen, Louis Bertels
Schelle: Peter Bruyndonckx, Stefan Van Roeyen

Kern Boom-Rumst

Wim Van Nunen, Vera Grieten, Ludwig Laureyssens,
Marc Zegels, Guy Verschaeren, Fried Happaerts

Website Rupelstreek

www.natuurpunt.be/rupelstreek

email : erik.dk@skynet.be

Bezoekerscentrum 'De Paardestal'

Boomsestraat 221 - 2845 Niel

Open tijdens de zomermaanden (april/september)
iedere zondag van 14u tot 18u

Info : Frank Van de Velde: 03/888.39.44

Contactpersonen

Johan Herreman (voorzitter en geleide wandelingen):
03/887 27 98 – herreman.johan@skynet.be
Hilde Janssens (secretaris):
03/887 36 45 - hiljans@hotmail.com
Luk Smets (penningmeester, ledenadministratie en
communicatie): 03/289 73 66 - luk.smets@telenet.be
Ivan Bogaerts: 03/88716 46 (beheer)
Johan Peymen: 03/877 61 50 (beleid)
Ria Thys: 03/289 73 66 (educatie: cursussen en
uitstappen)
Ronny Verelst: 0475/58 55 70 (studie)
Gert Verschueren: 03/88710 28
(educatie: geleide wandelingen)

Milieuraad

Johan Peymen
Luk Smets
Ronny Verelst
Gert Verschueren

Gecoro

Afvaardiging sector Natuur: Johan Peymen
Plaatsvervanger: Luk Smets

Website Aartselaar

www.natuuraartselaar.be

Lay-out Rupel.blad : Fried Happaerts

Rupel.flits (Natuurpunt Rupelstreek) en Natuurflits (Natuurpunt Aartselaar)

Via onze elektronische Nieuwsbrief brengen we berichten, die via ons tijdschrift niet tijdig kunnen meegedeeld worden. Wil je deze elektronische nieuwsbrief ook ontvangen? Stuur dan een mail naar Luk Smets (luk.smets@telenet.be), met vermelding van naam en "ja, Rupel.flits" of "ja, Natuurflits Aartselaar"

Opvang gekwetste wilde vogels

Vogels vallen gemakkelijk als verkeersslachtoffers of ze vliegen tegen ramen aan. Wanneer u een gekwetste of zieke vogel wilt oppakken, gooit u er best vooraf een doek of jas over. Het donker kalmeert de vogel. Kleine vogels neemt u voorzichtig vast. Grotere vogels en vooral roofvogels steeds met handschoenen oppakken. Blijf steeds buiten het bereik van de snavel en pas ook op voor de klauwen van roofvogels. Licht gewonde of gekwetste vogels laat u het best tot rust komen op een donkere plaats (vb. In een kartonnen doos). Bij ernstige kwetsuren of ziekte neemt u contact met het vogelasiel in Malderen.

Vogelopvangcentrum Malderen, Boeckheide 51 - 1840 Malderen.
Tel: 052/33.64.10

Voorwoord

Inhoudstafel

Natuurpunt Rupelstreek gaat lokaal	3
Watervogels langs de Rupel	4
Vissen voelen zich thuis in de Rupel	6
Dukdalf 27 wacht op visdiefjes...	8
Vogels in de regio: Winter 2007- 08	9
Vogelkijkhut AWW-Eekhoven	10
Alternatieven voor het golfterrein	11
RupelAartje	12
Wat plonst daar in mijn tuinvijver?	13
Cursus dagvlinders	14
Cursus zwaluwen	15
Help mee kroonkurken sparen	15
Grote lentehappening van Natuurpunt	
Aartselaar - Dag van de Aarde	16
Wegbermen	17
Wolfijzers & Schietgeweren	19
Boomplantdag De Reukens	21
IJskelder Hof ter Eycken	22
Activiteiten Rupelstreek	23
Activiteiten Aartselaar	26

Natuurpunt Rupelstreek gaat lokaal

De voorbije jaren steeg het aantal leden van Natuurpunt Rupelstreek van 430 leden eind 2001 naar 700 leden eind 2007. Deze stijging is geen alleenstaand feit, de ledenaantallen van zowat alle Natuurpuntafdelingen zitten in een opwaartse lijn, zodat Natuurpunt momenteel ongeveer 75.000 ledengezinzen telt in Vlaanderen.

De voorbije maanden werd en de komende maanden worden enkele acties opgestart die ons ledenaantal nog kunnen opdrijven. *Kids en grootouders ontdekken samen de natuur* was een eerste actie die we samen met Natuurpunt Aartselaar hebben opgestart, met een vogelkijkmoment op het Noordelijk eiland en een braakballenpluismoment in Aartselaar scoorden we meteen enkele voltreffers...

Natuurpunt Rupelstreek gaat lokaal is een tweede actie die we de komende weken en maanden gaan uitbouwen. Doelstelling is Natuurpunt dicht bij de mensen brengen, met excursies en infomomenten in hun eigen omgeving, over dingen waarvan we hopen, dat ze mensen interesseren. Bij dergelijke ontmoetingen willen we indien mogelijk, graag een *blijf even hangen moment* koppelen, bvb door het aanbieden van een ontbijt of een hapje of drankje achteraf. Enkele weken voor een dergelijk infomoment plaatsvindt, gaan we in de omgeving folders bussen, waarin we Natuurpunt beknopt voorstellen en er meteen een uitnodiging aan toevoegen.

In onze activiteitenkalender kan je al een reeks van deze *Natuurpunt gaat lokaal momenten* ontdekken. We starten op zondag 6 april met een excursie langs de schorren van de Rupel en in het Niels Broek. Bij een tweede moment gaan we op zaterdag 19 april de verborgen natuur in het hof van Magniette ontdekken. Een derde moment komt er op zondag 18 mei in Walenhoek en een vierde lentemoment komt er op zaterdag 7 juni in het Bos N, hier in samenwerking met de gemeente Boom. Uiteraard zijn daarbij niet enkel buurtbewoners welkom, maar ben jij als Natuurpuntlid natuurlijk ook erg welkom. Snel inschrijven is telkens wel de boodschap.

Vergeet vooral niet zondag 20 april in je agenda aan te stippen voor de lentehappening van Natuurpunt Aartselaar en zondag 29 juni, dan gaan we fietsen rond de Schelde.

Erik

Voorpagina: Meikever
foto: Fons Van den Heuvel
Meikevers lijken wel kevers uit het verleden, toen ze letterlijk met honderden te voorschijn kwamen en aangetrokken door het felle licht rond lantaarnpalen vlogen. Meikevers zijn dus lang niet meer zo algemeen als vroeger. Dit wordt toegeschreven aan het massaal gebruik van pesticiden in de jaren 60 en 70. Ze bestrijden heeft niet veel zin, als volwassen dier leven ze maar enkele weken. Mogelijke schade aan gewassen hebben ze reeds aangericht tijdens de 3 à 4 jaar die ze als engerling onder de grond hebben doorgebracht.

Kids, ouders en grootouders pluzen braakballen: foto Luk Smets

Opmerkelijke aantallen watervogels langs de Rupel

Jean Kiebooms

Pijlstaart: foto Raymond De Smet

De voorbije 15 jaar noteerde men op de Schelde tussen Gent en Antwerpen zeer grote aantallen overwinterende eenden. Vooral wintertalingen, pijlstaarten en tafeleenden. Dat stuk Schelde groeide uit tot het belangrijkste overwinteringsgebied voor deze soorten en speelde zelfs Europees een belangrijke rol.

Tijdens de winter 2006-2007 waren er beduidend minder watervogels langs de Schelde aanwezig en de voorbije winter 2007-2008 stortten de aantallen gewoon in elkaar. Het aantal tafeleenden bedraagt nog nauwelijks 5% van pakweg 5 jaar geleden. Rupel, Dijle, Nete en Zenne maken deel uit van het Schelde-estuarium. Logisch dus dat je hier eenzelfde evolutie zou verwachten.

En kijk, net het tegenovergestelde

lijkt te gebeuren. Sinds oktober waren er op de plassen en rivieren ten noordwesten van Mechelen (Walem-Heindonk-Willebroek) vrij grote aantallen eenden aanwezig. Zowel op de Grote Vijver van het Battenbroek in Walem als op de plas De Bocht in Heindonk dobberden de voorbije winter soms groepen rond van telkens 800 à 1000 tafeleenden, samen dus minstens 1600, soms tot meer dan 2000 vogels. Verspreid over het ganse gebied telden we in januari 2008 1171 krakeenden. Dat is bijna 2% van de geschatte Europese winterpopulatie.

Ook voor de pijlstaart werden gelijkaardige cijfers opgetekend. Op 3 februari waren langs de Rupel 1139 pijlstaarten aanwezig. Daarvan 136 tussen de monding in Schelle en de brug van Boom. De

rest geconcentreerd tussen Boom en de samenvloeiing van Nete en Dijle in Rumst. Ook dat is weer bijna 2% van de Europese overwinteraars. Nog een getal ter vergelijking: in de periode 1991-2006 telde men op de Schelde tussen Gent en Antwerpen maximaal 1020 pijlstaarten!

Merkwaardig is ook de aanwezigheid, ver in het binnenland van groepen smienten. Op de Grote Vijver van het Battenbroek in Walem in combinatie met de Oude Dijle-arm in Battel overwinterde een groep van ongeveer 100 smienten en in het Mechels Broek liepen de aantallen op tot 250 vogels.

En er gebeurt nog meer...

Begin vorig jaar was het al merkbaar en deze winter zette

het fenomeen zich in volle kracht door: de Zenne leeft weer! Van de stuw in Zemst tot het Zennegat verblijven op de rivier en de slikranden soms tot meer dan 500 meeuwen, vooral kokmeeuwen, stormmeeuwen en enkele zilvermeeuwen. Wilde eenden, wintertalingen, krakeenden, pijlstaarten en bergeenden waren er met tientallen aanwezig. Tussen de brug in Heffen en het Zennegat zagen we regelmatig futen en dodaarsen in de rivier voedsel zoeken. Aan het Zennegat pikken blauwe reigers en zilvermeeuwen geregeld een vis uit het water. Eén keer zelfs een snoek van ongeveer 35 cm lang.

Op de slikranden zochten een paar honderd Kievieten voedsel. Ze verbleven er in het gezelschap van nog andere steltlopers: enkele watersnippen, tot 6 witgatjes, een uitzonderlijk hoog aantal, en oeverlopers. Daarbij kwamen nog minstens 4 grote gele kwikken. Deze vogels van stenige oevers van snelstromende wateren vinden Zenne en Dijle blijkbaar prima plekken om de winter door te brengen. Wat meer is, de grote gele kwik kon je zelfs zien in volle stadscentrum, namelijk aan de Vismarkt in Mechelen.

Zelf zag ik er één op de afleidingsdijle ter hoogte van het voormalige Dodoens-ziekenhuis.

Hoe is dat alles te verklaren? De meest gehoorde theorie heeft te maken met het voedselaanbod. In de bodem en slikken van matig vervuilde wateren kan een bepaald soort borstelworm zich explosief ontwikkelen. Er is dan massaal veel voedsel aanwezig voor eenden en watervogels allerhande. Naarmate de water-kwaliteit verbetert, nemen de aantallen van die borstelwormen af. Zij

worden geleidelijk vervangen door andere organismen, maar die hun ontwikkeling is minder explosief. Het gevolg is een periode met een lager voedselaanbod en de watervogels trekken naar oorden waar het gras voor hen groener is, of in dit geval: waar het slik iets vuiler en voedselrijker is.

Sinds enkele jaren en maanden functioneren in Brussel en Vlaams- en Waals-Brabant nieuwe waterzuiveringsinstallaties. Het door de Zenne getransporteerde water is nog altijd vervuild, maar mogelijk, al in die mate zuiverder geworden dat de al genoemde borstelwormen zich volop kunnen ontwikkelen. Langs de Schelde is die optimale voedseltoestand voor de borstelwormen blijkbaar voorbij wat zich vertaalt in een veel lager voedselaanbod. Bij elke vloed stuurt de Schelde een massa proper water de Rupel in. De invloed daarvan is merkbaar tot Boom, met slechts 136 pijlstaarten op 3 februari 2008 tussen Schelle en Boom. Stroomopwaarts echter domineert nog altijd de vuilaanvoer van de Zenne, met als resultaat

1003 pijlstaarten tussen Boom en Rumst.

Wat brengt ons de toekomst?

Ik weet het niet. Wel volgen we de evolutie op de voet. Alleszins zouden de grote aantallen overwinteraars het uitvaardigen van extra beschermingsmaatregelen rechtvaardigen. Dat is mijn inziens al een eerste taak voor een toekomstig Regionaal Landschap Rivierenland.

Ook dank aan eenieder die z'n waarnemingen regelmatig doorgeeft. Een bijzondere dank aan Chantal Deschepper van 't Zennegat, voor haar bijna dagelijkse observaties en zeer zeker ook aan Willy Beullens, die soms meerdere keren per week de Zenne langsfietsst en zo een schat aan ornithologische gegevens verzamelt.

Doe je zelf een opmerkelijke waarneming langs Rupel, Dijle of Zenne, graag melden aan Jean Kiebooms, medewerker Natuurpunt Mechels Rivierengebied:

jean.kiebooms@telenet.be

en/of aan Kris De Keersmaecker: kris_kdk76@yahoo.com

Vissen voelen zich opnieuw thuis in de Rupel

Fried Happaerts

Sinds april 2007 worden er systematisch vistellingen uitgevoerd op de Rupel. Die worden georganiseerd door het INBO, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Het onderzoek kadert in een groter onderzoek naar het visbestand in het Schelde-estuarium. Zo wilt het INBO een beter beeld krijgen op vistrekroutes in Schelde en Rupel en wenst men na te gaan wat het effect is van de waterzuiveringsinstallatie van Brussel-Noord, die in maart 2007 in werking is getreden.

De vistellingen op de Rupel worden uitgevoerd door vrijwilligers in Heindonk en in Terhagen. Het zijn Carl en Werner Van den Bogaert en Bart Van Keer die hiervoor regelmatig hun lieslaarzen aantrekken en bij laag tij een dubbele schietfuij gaan nachecken op vangsten. En de resultaten mogen er zijn! Sinds de start van de tellingen zijn het aantal gevangen vissen per vangstbeurt zeer sterk toegenomen, van een 20-tal vissen in april 2007 tot een 80-tal vissen in november 2007.

Ook het aantal soorten is drastisch toegenomen in de loop van 2007, van 2-4 soorten in het voorjaar tot 8-10 soorten in het najaar van 2007. Goed nieuws dus voor onze Rupel.

Volgens Werner Van den Bogaert gaat het steeds beter op alle vlakken. Begin 2007 vingen ze enkel maar kleine visjes met een maximale lengte van 5 cm. Nu vangen ze regelmatig vissen tot 10 cm en meer.

De verbetering is zelfs merkbaar aan de grote slikplaat aan de Rupel ter hoogte van Terhagen.

In het begin was dit een vieze zwarte troep, nu staan de

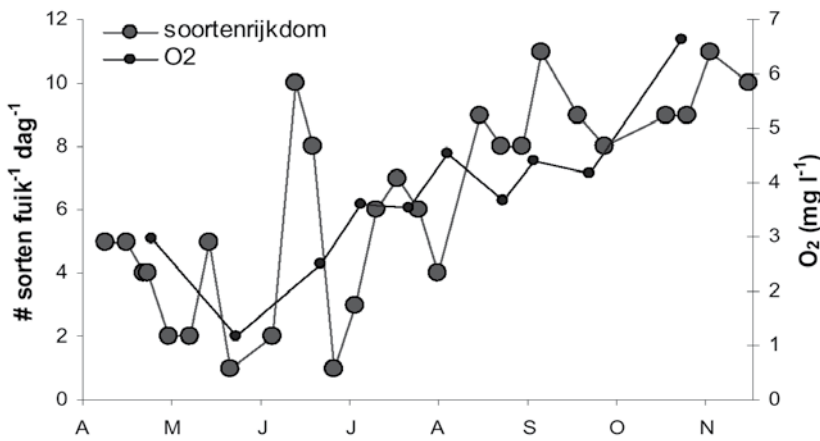
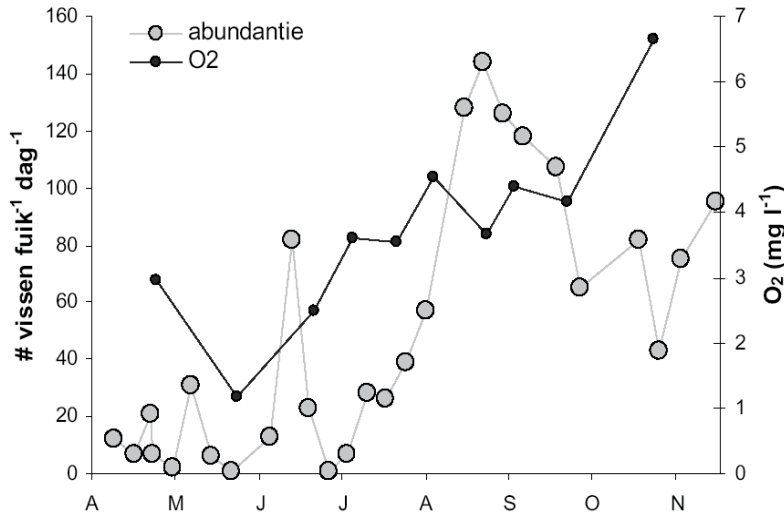

onderzoekers er op bijna klaar zand. Enkel als ze een tiental cm diep graven, komen ze opnieuw zwart, zuurstofarm slib tegen.

Tot op heden werden er 19 verschillende vissoorten gevangen in de Rupel. Waaronder zelf éénmaal de rivierdonderpad, een zeldzame beschermde soort. Blankvoorn is momenteel de meest voorkomende soort in de Rupel. Toch zijn er grote verschillen tussen de vangsten in Terhagen en in Heindonk. Terwijl in Heindonk bijna wekelijks riviergrondel wordt gevangen en regelmatig ook grote

hoeveelheden palingen, vangt men deze soorten weinig tot niet in Terhagen. Hier vangt men dan weer de brakwatergrondel, die bijna niet gevangen wordt in Heindonk. De reden is waarschijnlijk dat de fuij van Heindonk tussen twee golfbrekers beschut ligt. Waardoor andere vissoorten naar deze omgeving aangetrokken worden. Naast vissen wordt ook regelmatig de Chinese wolhandskrab in de fuij gevonden. Deze imposante krabbensoort heeft sinds begin vorige eeuw via het balastwater van schepen in de Europese rivieren zijn intrede gedaan.

Er werd een duidelijk verband gevonden tussen het stijgend zuurstofgehalte in de Rupel tussen mei en november 2007 en het stijgend aantal vissoorten en de hoeveelheid gevangen vis.

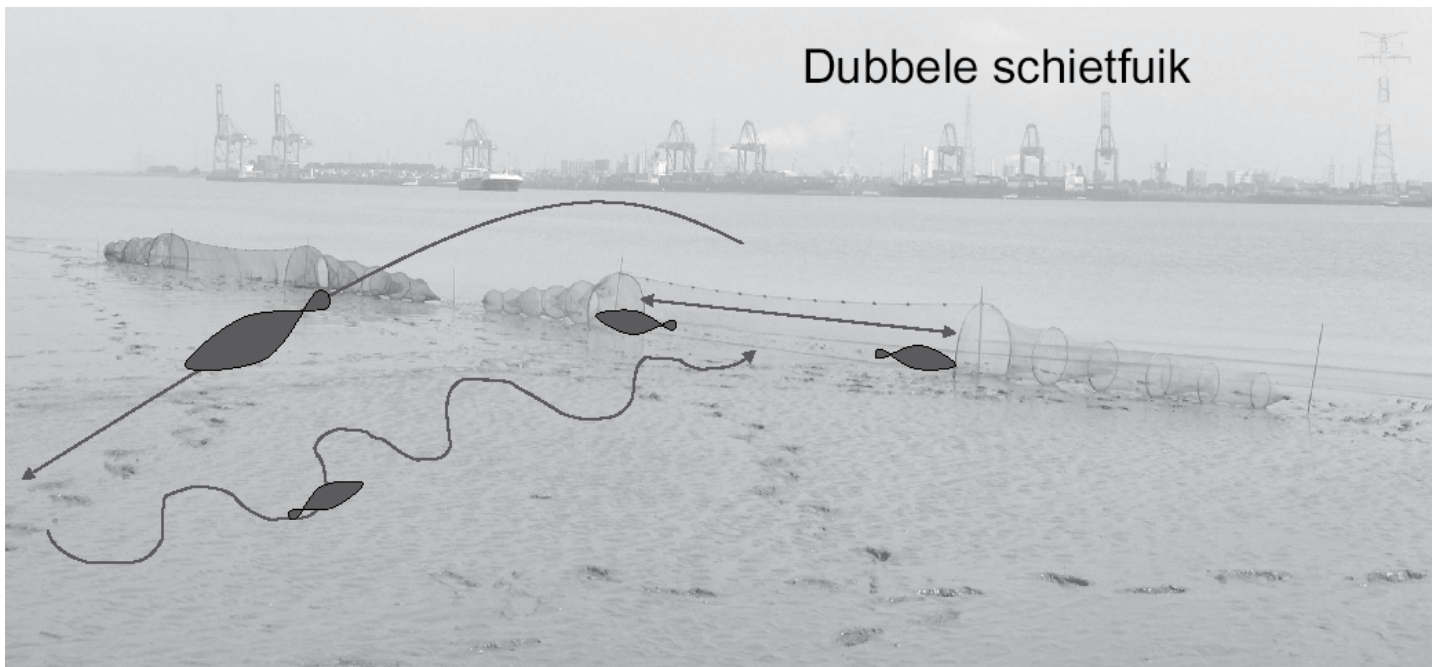

Soortenlijst:
alver, baars, bittervoorn, blankvoorn, blauwbandgrondel, bot, brakwatergrondel, driedoornige stekelbaars, gibel, karper, kolblei, meerval, paling, rietvoorn, rivierdonderpad, snoekbaars, spiegelkarper, winde en zonnebaars.

Bronvermelding:
 Powerpointpresentatie
 Vissennetwerk 22/11/2007-
 Maarten Stevens INBO
 Onderzoek naar de trekvissoorten
 in het stroomgebied van de
 Schelde
 Voorlopige resultaten van het
 vrijwilligersnetwerk - december
 2007 - INBO

De reden van deze opmerkelijke verbetering van het visbestand is volgens het INBO klaar en duidelijk. Door het zuiveren van het afvalwater van Brussel en Vilvoorde, krijgt de Zenne en dus ook de Rupel een pak meer

zuurstof in haar water. Dit maakt leven in de rivier opnieuw mogelijk. Het geneesmiddel voor onze zieke Rupel was dus eenvoudig en al veel langer gekend en eigenlijk is het een schande dat het zo lang geduurd heeft...

Dukdalf 27 wacht op visdiefjes...

In het Rupel.blad van januari kon je lezen dat Natuurpunt Rupelstreek volop plannen maakte om een grote dukdalf in de Rupel in te richten als broedplaats voor visdiefen. De gesprekken met de verantwoordelijke communicatie van de NV Waterwegen en Zeekanaal, afdeling Zeekanaal waren prima verlopen, het project kreeg de goedkeuring van de directie en ook afdeling Zeeschelde had haar medewerking toegezegd. De medewerking van afdeling Zeeschelde was erg belangrijk omdat die dienst moest zorgen voor vervoer naar en van de dukdalf. Donderdag 28 februari bracht de Noordwest ons voor het eerst naar dukdalf 27, en tot onze verbazing bleek de met zand op te vullen ruimte veel groter dan verwacht. Voor de Noordwest was dit geen probleem, dezelfde namiddag werd een grote hoeveelheid Scheldezand op de dukdalf gestort.

Ondertussen hadden we ook enkele tips gekregen, onder meer van Marc Herremans van Natuurpunt Studie, om de dukdalf zodanig in te richten dat de omstandigheden voor broedende stern en hun jongen optimaal zouden zijn. Voor een tweede afspraak met een schip was het wachten tot donderdag 13 maart, dankzij de medewerking van 5 Natuurpuntmedewerkers en 2 schepen werd de klus geklaard. In afwachting dat de Annie IV zou aanmeren in Schelle, bracht de veerboot ons naar de dukdalf. Het zand werd uitgespreid over het volledige oppervlak, iets hoger in het midden en lager naar de randen van de dukdalf toe. Op het zand werd een laag schelpen aangebracht en in het zand werden enkele plastic buizen half ingegraven. De schelpen zijn belangrijk voor de nestbouw van visdiefen. Veel stelt dat

nest niet voor, een kuiltje in het zand, afgeboord met schelpen, die schelpen zorgen er wel voor dat de eieren van de visdiefjes niet opvallen in de omgeving. De plastic buizen moeten er dan weer voor zorgen dat de jonge stern kunnen schuilen, enerzijds tegen de zon, maar vooral tegen mogelijke rovers. Zwarte kraaien en vooral kleine mantelmeeuwen staan immers bekend als geduchte nestrovers.

Uiteraard pas hierbij een woordje van dank aan NV Waterwegen en Zeekanaal, afdelingen Zeekanaal Zeeschelde, veermannen Cois en Piet, de bemanningen van de Noordwest en de Annie IV, en de Natuurpuntmedewerkers Dirk Vercauteren, Luc Van Schoor, Ludwig Laureyssens, Luk Smets en Stefan Van Roeyen.

Vogels in de regio: Winter 2007-'08

Kris De Keersmaecker

Vogels in de regio is een vaste rubriek in dit tijdschrift. De waarnemingen van december tot en met februari kwamen tot stand dankzij de medewerking van: Dirk Colin, Ger Flies, Jan Celis, Jean Kiebooms, Joachim Tafforeau, Joost Reyniers, Luk Smets, Kris De Roeck, Kristel Dелlette, Marc Van Den Bril, Mathias D'haen, Moniek Van Den Bergh, Peter Hofman, Regis Nossent, Tuur Wuyts, Vogellijn, Bart, Erik en Kris De Keersmaecker.

Eén Roodhalsfuut pleisterde op 16 december op het Battenbroek te Walem. Heel de periode werd er geregeld één Grote Zilverreiger op het Noordelijk eiland waargenomen, op 22 januari zat er één exemplaar in de polder van Schelle en op 3 februari zaten er zelfs twee exemplaren in de polder te Heindonk. Tussen 16 december en 2 februari werd er af en toe één pleisterende Roerdomp gezien op het Noordelijk eiland. Overvliegende Ooievaars werden op 10 februari gezien aan AWW 5 te Rumst met één exemplaar en op 17 februari met twee exemplaren. Op 6 februari trokken er verschillende groepen Grauwe Ganzen over AWW 5 te Rumst met in totaal 344 exemplaren. Vanaf 15 december waren de Kolganzen aanwezig in de regio, de grootste groep betrof 55 exemplaren die tussen 2 en 22 februari afwisselend in de polder te Niel en het Zuidelijk/Noordelijk eiland aanwezig was. Drie Rietganzen (hoogst waarschijnlijk Toendra's) vlogen op 9 december over AWW 5 te Rumst. Tussen 20 december en 7 januari werd er nog één Casarca gezien in de polder te Schelle en het

Noordelijk eiland. Op 3 februari werden er langs de Rupel tussen Schelle en Rumst 1139 Pijlstaarten geteld. Op 11 december zaten er 9 Smienten op het Noordelijk eiland, op 12 januari 2 exemplaren op de Schelde, op AWW 5 te Rumst werden er op 6 februari wel 99 exemplaren geteld.

Eén vrouwtje Witoogend werd op 20 januari op AWW 5 te Rumst gezien, op 16 december was er dan weer één mannetje aanwezig op de grote vijver van het Battenbroek te Walem. Daar zaten eveneens een mannetje en twee vrouwtjes Krooneend. Op 20 januari zat er één mannetje Krooneend op AWW 5 te Rumst, waarschijnlijk dezelfde vogel was op 2 en 3 februari aanwezig op De Bocht te Willebroek. Eén vrouwtje Topper was vanaf 26 januari aanwezig op de Rupel te Niel/Boom/Ruisbroek. Op AWW 5 te Rumst was vanaf 13 januari één Grote Zee-eend aanwezig en vanaf 3 februari werd ze zelfs vervoegd door een tweede exemplaar. Brilduikers waren heel de periode aanwezig op AWW 5 te Rumst met maximum 28 getelde exemplaren op 22 februari, het enige exemplaar dat op het Noordelijk eiland

werd gezien was een vrouwtje op 9 december. Vanaf 7 december kwam er echter wel één vrouwtje Nonnetje langdurig pleisteren op het Noordelijk eiland en de oude kanaalarm in Wintam. Nog een vrouwtje werd op 1 januari gezien op AWW 5 te Rumst. Eén koppeltje Grote Zaagbek was dan weer op AWW 5 te Rumst aanwezig op 26 januari en op 4 en 22 februari. Op 6 februari vloog er al een vroege Rode Wouw over AWW 5 te Rumst. Eén vrouwtje Bruine Kiekendief werd geregeld op het Noordelijk eiland waargenomen tussen 4 december en 22 februari. Op 13 januari werd er één vrouwtje Blauwe Kiekendief gezien in de Biezenweiden te Willebroek. Het koppeltje Slechtvalken was heel de periode aanwezig in de omgeving van de Centrale te Schelle en het Noordelijk eiland te Wintam en op 6 februari vloog er ook één exemplaar over AWW 5 te Rumst. Telkens één koppeltje Patrijzen zat op 3 februari in de Speltevelden te Schelle en op 11 februari in de Morenhoek te Reet. Eén Waterral werd op 17 februari gezien in de Walenhoek te Niel. Roepende exemplaren werden gehoord in de

Rupelschorren te Schelle en op het Noordelijk en Zuidelijk eiland. Op 14 februari werden de eerste 3 Scholeksters op het Noordelijk eiland gezien en op 29 februari zaten er 7 exemplaren op AWW 5 te Rumst. Vijf Goudplevieren zaten op 11 december op het Noordelijk eiland. Op 16 december werden er 750 Bonte Strandlopers op het Noordelijk eiland geteld. Tussen 15 december en 27 februari werd er geregeld één Oeverloper gezien op de Rupel te Niel/Wintam. Een groep van 25 Wulpen zat op 9 december in de Kwadenhoek te Schelle. Houtsnippen werden gezien met telkens twee exemplaren in het Niels Broek op 8 februari en in Walenhoek op 17 februari en één exemplaar zat op 2 februari in het Kerkeneinde te Hemiksem. Op het Noordelijk eiland werden er

maximum 22 Watersnippen geteld op 15 december en in de Vlietmonding te Schelle zaten er maximum 21 exemplaren op 18 februari. De eerste Zwartkopmeeuwen van het jaar werden gezien: op 23 februari aan de Moerelei in Wilrijk en op 27 februari op het Noordelijk Eiland. Op 29 februari was er ook één exemplaar aanwezig in de Groenenhoek te Wilrijk. Vanaf 23 januari werden er regelmatig Pontische Meeuwen gezien op AWW 5 te Rumst, op 24 februari waren er hier zelfs 5 exemplaren aanwezig. Telkens één Geelpootmeeuw was aanwezig op 20 januari op het Noordelijk Eiland en op 9, 22 en 24 februari op AWW 5 te Rumst.

Twee vrouwtjes Bosuil waren op 18 december aan het vechten om een territorium in het Laarhof te Schelle, op 24 december riep er een mannetje in de omgeving van de Hoofdboslaan Hemiksem en op 7 februari riep een mannetje in het Zinkval te Schelle. Vanaf 22 januari werd er geregeld

een roestende Ransuil gezien in de kleiputten te Niel en op 19 februari werd er één dood exemplaar gevonden in de Mikman te Schelle. Telkens één Kleine Bonte Specht werd gezien op 13 december aan Thienpont te Schelle, op 19 februari in Battenbroek te Walem en op 25 februari op het Noordelijk eiland. Eén Zwarte Specht zat op 2 februari in het Cleydaelbos te Aartselaar. Op 11 februari werden er 67 invallende Waterpiepers geteld op een slaappleats in de Rupelschorren te Klein-Willebroek. Grote Gele Kwikken waren heel de periode aanwezig langs de diverse rivieren in de regio. Vanaf februari werden zingende Grote Lijsters gehoord in het Niels Broek, de Speltevelden te Schelle, de Lage Vosberg te Rumst, de Hoge Meentocht te Rumst en de Moerelei te Wilrijk. Op 15 december zaten er 2 Tjiftjaffen aan de Vlietmonding in Schelle, op 12 februari werd er aan de Rupeldijk te Schelle de eerste zang van Tjiftjaf gehoord. Vuurgoudhaantjes

werden gezien in Walenhoek te Niel, aan de Hoofdboslaan in Hemiksem, het Cleydaelbos te Aartselaar en het Klaverbladbos te Wilrijk. Aan de Hoofdboslaan in Hemiksem werden Kuifmezen gezien op 15 en 23 december en op 22 en 28 februari. Een Zwarte Mees zat op 1 december aan het Peter Benoitplein te Schelle en op 15, 16 en 20 december zat er een exemplaar aan de Hoofdboslaan in Hemiksem. Kepen werden ook regelmatig gezien, op 25 januari en op 2, 3 en 13 februari zat er een mannetje op de voedertafel aan de Hoofdboslaan in Hemiksem. Op 9 december en 2 februari waren er minstens 2 Goudvinken aanwezig in het Cleydaelbos te Aartselaar. Op 27 februari tijdens een slaappleatstelling op het Zuidelijk Eiland vielen er 27 Rietgorzen in.

Gelieve uw waarnemingen van de lente (maart tot mei) binnen te brengen, voor 10 juni.

Met dank.

Vogelkijkhut aan het AWW-spaar-bekken Eekhoven Rumst feestelijk ingehuldigd

Vrijdag 1 februari was een heuglijke dag voor vogelkijkers uit de Zuid-Antwerpse regio, de omgeving van Lier en Mechelen en natuurlijk uit de Rupelstreek. Samen met de directie van de AWW, medewerkers van de provincie Antwerpen, schepenen uit Rumst en Duffel en vertegenwoordigers van Natuurpunt en de Natuurpuntafdelingen Aartselaar, Oude Spoorweg, Lier, Zuidrand Antwerpen en natuurlijk Natuurpunt Rupelstreek werd de vogelkijkhut aan de AWW Eekhoven feestelijk geopend. De weken en dagen daarvoor was het nog alle hens aan dek om de 2 infoborden klaar en geplaatst te krijgen. Een dikke pluim daarvoor voor enkele medewerkers van Natuurpunt Oude Spoorweg (Duffel/Kontich), meer bepaald Vic Michiels en Johan Asselberghs. Ook een dikke pluim voor onze lokale natuurfotografen Fons en Raymond. Een aantal van hun natuurfoto's kan je bewonderen

op het infobord in de vogelkijkhut. Een tweede infobord werd langs de Lazarusstraat geplaatst. Op dit infobord dat de veelzeggende titel meekreeg: "Vogels kijken langs de AWW-bekkens", worden de waterrijke natuurgebieden voorgesteld langs de Nete tussen Rumst, Duffel en Lier. Ook de Oude Nete-arm en de natuurrijke

kleiputten tussen Reet, Rumst en Terhagen kregen een plaats op deze overzichtskaart. De gemeente Rumst had ondertussen gezorgd voor het plaatsen van een aantal wegwijzers naar de vogelkijkhut en de aanleg van een kleine auto- en fietsparking. Uit de toespraken van Willy Ibens, directeur Natuurpunt, bestendig afgevaardigde Geuens

Bestendig afgevaardigde Geuens, Natuurpunt-directeur Willy Ibens en AWW-directeur openen plechtig de nieuwe vogelkijkhut

en de directeur van de AWW onthouden we vooral dat de intentie bestaat om nog meerdere vogelkijkhutten te bouwen langs de AWW-bekkens richting Duffel en Lier. Tevens kregen we van de provincie nog een stevige hint om als lokale Natuurpuntafdelingen maximaal de kansen te grijpen die het fietsknooppuntennetwerk ons biedt om onze natuurgebieden nog beter te promoten naar een breed publiek.

De kleiputten van Terhagen: op zoek naar alternatieven voor het golfterrein

Natuurlijke liefhebbers uit onze regio en ver erbuiten kennen inmiddels de natuurrijke kleiputten van Terhagen. Het is een zeer divers gebied met zandvlakten, naakte kleibodems, vijvers en poelen, moerasgebieden en een prachtig pioniersbos. Het gebied wordt niet alleen door natuurliefhebbers gewaardeerd, ook de zachte recreant heeft het de laatste jaren meer en meer ontdekt. Families doen er grote wandelingen zoals het Piet Van Akenpad, jeugdverenigingen vertoeven er een volledige namiddag voor allerlei spelen. Er wordt paard gereden en gemountainbiked en er is sinds jaar en dag een florerende visclub actief.

In 1998 werden de oude kleiputten deels ingekleurd als golfterrein op het gewestplan. In die periode was die beslissing misschien niet zo onlogisch. In 1996 werd een groot deel van het terrein opgespoten met zand afkomstig van de baggerwerken aan het nieuwe kanaal in Hingene. Had men toen onmiddellijk een invulling van deze nieuwe zandvlakten opgestart als golfterrein, dan was er wellicht weinig protest geweest. Maar de opvulling was niet voldoende om de realisatie van een golfterrein

Moerasgebieden dienen als broedplaats voor zeldzame watervogels zoals waterral en doddaars

mogelijk te maken. Als gevolg van de beperkte opvulling heeft een groot deel van het gebied zich spontaan kunnen ontwikkelen tot een zeer waardevol moerasbos.

Als we nu de afweging maken, na meer dan 10 jaar spontane natuurontwikkeling, is de conclusie duidelijk: de realisatie van een golfterrein is niet langer mogelijk zonder grote schade aan te richten aan de natuurwaarden van het gebied. En het draagvlak om de kleiputten te behouden zoals ze nu zijn, is wellicht nooit zo groot geweest.

Met Natuurpunt Rupelstreek gaan we dan ook trachten om verandering te brengen in de huidige stedenbouwkundige situatie. We pleiten daarbij onomwonden voor een omzetting van de bestemming golfterrein naar een

gemengd recreatief gebied met natuurontwikkelingsmogelijkheden, in het jargon IVON (Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk) genoemd. Doelstelling voor Natuurpunt voor de komende maanden wordt het opstellen van een goed onderbouwd dossier dat we dan willen overmaken aan de betrokken gemeentebesturen, de gemeentelijke milieuraden en aan het provinciebestuur dat uiteindelijk een beslissing zal moeten nemen.

Een eerste stap is het oprichten van een werkgroep om dit dossier voor te bereiden. Wie een bijdrage wil leveren, kan contact opnemen met Wim Van Nunen, of mail: wim_vannunen@hotmail.com of gsm: 0484/773.497. Hoe meer creatieve enthousiastelingen, hoe beter!

RupelAartjes

Kids en grootouders ontdekken samen de natuur...

Onze kids/grootouders-natuurmomenten van januari en februari waren met resp.

26 en 45 deelnemers absolute voltreffers, het combirecept kids/grootouders lijkt dus te werken. Ouders zijn natuurlijk ook erg welkom. De komende maanden willen we op hetzelfde elan voortgaan. Het knutselmoment op woensdag 23 april in Aartselaar, waar we met Ronny een vlindervilla gaan bouwen is al volgeboekt. In mei en juni gaan we dan weer op verdere ontdekkingstocht in de natuur.

Op woensdag 28 mei gaan we op kraambezoek in de Walenhoek te Niel

In het voorjaar is er behoorlijk wat bedrijvigheid in en rond de poelen. Amfibieën keren terug om te paren, watervogels broeden in het riet,...

En ook de heel kleine kriebelbeestjes zoeken de poelen op, vaak als kraamkliniek. Muggen, ééndagsvliegjes, kokerjuffers, libellen,... leggen hun eitjes in het water. Gedurende het hele stadium als larve, vertoeven ze hier. Pas als volwassen insect verlaten ze het water. Aan de hand van deze kleine larfjes en ook verschillende soorten slakjes, waterkevers, wantsen, bloedzuigers,... kan je de kwaliteit van het water bepalen. Kom je mee ontdekken welke verschillende soorten diertjes er in de poelen van Walenhoek rondzwemmen? Vergeet vooral je stevige wandelschoenen niet!

Afspraak: om 13u45 in het bezoekerscentrum de Paardenstal, Boomsestraat 221, Niel-Hellegat
Deelnameprijs: 50 eurocent/deelnemer (ter plaatse te betalen)

Meer info en **inschrijven** bij Ilse 03/887.51.69 - roovers_wachters@hotmail.com

Op woensdag 25 juni gaan we dan weer op bezoek in een ander waterrijk natuurgebied: het Broek de Naeyer in Klein-Willebroek

Het Broek de Naeyer lijkt erg veraf te liggen, maar eigenlijk ligt het gebied erg dichtbij. Met de veerboot zijn we er metéén. Wanneer het volop zomert is de natuur er op z'n mooist: vlinders en libellen vliegen er dan letterlijk om je oren. Het Broek de Naeyer is tevens een echt vogelparadijs... Tijdens de wandeling maken we ook een ommetje langs de Biezenweiden. Natuurpunt kon hier enkele jaren geleden een groot gebied aankopen en metéén werd het eerder afgesloten gebied bewandelbaar gemaakt voor kids en hun grootouders... Voor deze ontdekkingstocht zijn goede wandelschoenen wel een aanrader.

Afspraak: 13u45 aan de veersteiger aan de Kaai in Boom
Meer info en **inschrijven** bij Erik 03/887.13.72 - erik.dk@skynet.be

foto: Sonja Van Kerckhove

Doe mee aan het eerste nationale tuinvijvertelweekend op 17- 18 mei

Dominique Verbelen

Als de bomen weer blaadjes krijgen, ontwaken kikkers en paddemanders uit hun winterslaap. Voor eigenaars van een tuinvijvertje is dit een moment om reikhalzend naar uit te kijken. Want voor 'amfies' geldt dan maar één ding: 'water, de rest komt later'. Padden trekken massaal naar de grotere vijvers. Dag en nacht is het er een gewriemel van grijpgrage mannetjes die in hun hitsige drang om een vrouwtje te pakken alles vastgrabbelen wat binnen pootbereik komt. Bruine kikkers vormen zachtknorrende paarkoren en in een wip en een draai ligt je tuinvijver vol kikkerdril en paddensnoeren, op hoop van nieuw leven. In je eigen tuin? En zonder dat je er zelf die knorrs en kwakers uitzet? Nee toch!? Probeer het eens en je zal zien: het lukt vast.

Waar water is, zijn vaak ook algen, het basisvoedsel van al die dartele dikkopjes. Net die algen scheiden een geur af die kikkers van een heel eind kunnen ruiken. Eens gesnoven, trekken ze richting water, soms honderden meters ver. Aangekomen kwaken ze gauw ook hun soortgenoten naar je tuin en klaar is kikker.

Help! Papa wil een tuinvijver!

Kunstmatige vijvertjes zouden wel eens heel belangrijk kunnen worden voor onze amfibieën. Want 'in de vrije natuur' doen poelen het niet meer zo best. De boer heeft z'n veedrinkpoel al lang gedempt wegens te veel onderhoud. Licht die poel er toch nog, dan kijkt geen kat er nog naar om. Langzaam overgroeien zegges en pitruspollen de hele handel en met de hulp van wat lisdodde, liesgras, een zwarte els of een wilg raakt de kwakende kikkerpoel helemaal verland.

Zonde, niet enkel voor de beestjes maar net omdat die poelen zo hard bij ons Vlaamse boerenland horen. Maar waar waren we gebleven? Tuinvijvers dus. Een ingegraven plastic zandbak van je klein pagadders, wat gegrAAF met een plastic folie er over heen of - als het een ietsje meer mag kosten - een vijver op een kunstmatig substraat van bentoniet of leem. Het zal de amfibieën worst wezen want voor hen kan het allemaal, zelfs die rotspartij annex waterval (lekker veel zuurstof). Maar laat die vissen nou even voor wat ze zijn. Het is kiezen of delen, zelfs voor een volwassene in zijn apenjaren: vissen of amfibieën. Heel wat vissen vinden eitjes en larven van amfibieën immers een lekkernij. En zonder eitjes geen larven, zonder larven geen nakomelingen.

Omdat wachten een schone deugd is

Of toch niet. Want er zijn altijd wel een paar snuggere die kikkers of salamanders uit de natuur gaan jatten. Niet doen, wegens wettelijk verboden en je verzwakt er een bestaande 'wilde poelpopulatie' door. Gewoon wachten dus, en dan komen die amfibieën wel vanzelf. Met een beetje geluk spot je na enkele jaren zelfs vijf soorten in je tuinvijver: groene kikker, bruine kikker, gewone pad, alpenwatersalamander en kleine watersalamander. Je eigen amfibieënreservaatje om trots op te zijn.

'En planten, meneer? Hoe krijg ik

die dan in mijn vijver? Of ruiken die ook het water en komen ze er met hun kruipende wortelstokken heen?'. Niet echt. Planten is minder een verhaal van wachten, wel een zaak van kennis. Heel wat soorten zorgen voor zuurstof in je tuinvijver waardoor het water lekker helder wordt. En net tussen de blaadjes van soorten als mannagras of fonteinkruiden kleven salamanders hun eitjes, één voor één. De drijvende bladeren van gele plomp of witte waterlelie zijn dan weer een prima uitkijkplaatsje voor zonnende groene kikkers. Hou het dus simpel en hou het inheems: hoornblad is een onze aanrader.

Wat plonst er in jouw tuinvijver?

Weetjes bij de vleet om van je eigen tuinvijver een klein paradijs te maken. Heel wat tips hebben we voor jou gebundeld in de brochure die je als extra bijlage bij je Natuur.blad vindt. En als je zelf een kikker of paddemander in je tuin hebt gezien: proficiat! Laat het ons zeker weten via www.natuurpunt.be/tuinvijvers. En op 17 en 18 mei gaan we met z'n allen kikkers, padden en salamanders spotten in onze tuin! Gewoon, omdat natuur in je eigen tuin bijzonder boeiend kan zijn!

Cursus dagvlinders

Volop zomer, reden genoeg voor de opstart van een zomerse cursus waarbij we onze dagvlinders in het zonnetje zetten. Vleugels maken de vlinder, zoveel is duidelijk. Spreek het woord vlinder uit en éénieder denkt metéén aan kleurrijke vleugels. Zonder hun fascinerende kleurenpracht zouden het trouwens maar alledaagse insecten zijn. Vlindervleugels hebben niet enkel prachtige kleuren, maar ze zitten ook boordenvol geheimzinnige krachten, die vlinders niet enkel een enorme spankracht geven, maar hem tevens in staat stellen om als geurende Don Juans op vrijersvoeten te gaan.

Tussendoor even een tip: als er toevallig een vlinder je huis is binnengevlogen en hulpeloos tegen het raam aanfladdert, neem hem dan in de holte van je

beide handen en draag hem naar buiten. Let er dus op om de tere vleugels niet te beschadigen.

Naast kleurige vleugels hebben vlinders trouwens ook prachtige namen, wat dacht je anders van: atalanta, dagpauwoog, distelvlinder, gehakkelde aurelia, kleine vos, om van de wondermooie koninginpage nog maar te zwijgen...

Misschien lijkt het wel zo, maar niet elke vlinder is een hoogvlieger. Hoe hoog een vlinder kan komen, hangt af van de soort. Sommige soorten fladderen net boven de bloemen en het gras, anderen zweven meters hoger... Dagvlinders zijn in over het algemeen fladderaars, vooral als je ze gaat vergelijken met nachtvlinders, die meestal recht op hun doel afgaan. Achter die wondermooie insecten zit ook nog een heel verhaal: van ei tot rups, over pop tot vlinder...

Alles, of toch bijna alles kom je te weten tijdens onze vierdelige cursus...

Koninginpage foto: Erik De Keersmaecker

Misschien lijkt het wel zo, maar niet elke vlinder is een hoogvlieger. Hoe hoog een vlinder kan komen, hangt af van de soort. Sommige soorten fladderen net boven de bloemen en het gras, anderen zweven meters hoger... Dagvlinders zijn in over het algemeen fladderaars, vooral als je ze gaat vergelijken met nachtvlinders, die meestal recht op hun doel afgaan. Achter die wondermooie insecten zit ook nog een heel verhaal: van ei tot rups, over pop tot vlinder...

Alles, of toch bijna alles kom je te weten tijdens onze vierdelige cursus...

Gehakkelde aurelia foto: Fons Van den Heuvel

Praktische info:

Vrijdag 6 juni en donderdag 12 juni (telkens van 19u30 tot 22u30)

Afspraak: vergaderlokaal sporthal Terhagen, Europalaan 1

Zondag 6 juli van 14u tot 17u

Afspraak: Oude Nete-arm, hoek Kerkstraat/Schoolstraat (achteraan kerk) Rumst

Zaterdag 19 juli van 10u tot 13u

Afspraak: Kleiputten Terhagen, parking Kardinaal Cardijnstraat (recht tegenover de Korte Veerstraat)

Inschrijven voor een kennismaking met onze dagvlinders kan door een storting van 12 euro (leden Natuurpunt), 15 euro (niet-Natuurpuntleden), of 10 euro (- 16 jaar) op rekening 001-3845875-95 van Natuurpunt Rupelstreek, kern Boom-Rumst Vermeld op je overschrijving: cursus vlinders en je telefoonnummer.

De cursus richt zich tot een ruim publiek zonder enige voorkennis

Cursusbegeleider is Nobby Thys, natuureducatief medewerker van Natuurpunt Educatie

Cursus zwaluwen

Natuurpunt Aartselaar houdt om de twee jaar een tweetal zwaluwinventarisatietochten in onze gemeente. In 2008 is het weer zover. We willen de verkregen gegevens vergelijken met de aantallen en de broedplaatsen van 2006. Ons onderzoek richt zich vooral op het voorkomen van de huis-, de boeren- en de gierzwaluw.

Om goed de verschillen te leren kennen tussen de verschillende zwaluwen, plannen we een tweedelige cursus.

Op **woensdag 7 mei** is er een theorieles voorzien, waar de verschillende soorten zwaluwen, hun levenswijze en beschermingsmaatregelen aan bod zullen komen. Naast bovengenoemde soorten zal zeker ook de oeverzwaluw aan bod komen (een zwaluw die in de Rupelstreek voorkomt). Koen Leysen van Natuurpunt Educatie is onze lesgever.

Afspraak: van 19.30 u tot 22.30 u in het Parochiaal Centrum, B. Van Ertbornstraat 7 te Aartselaar.

Een maand later, nl. op **zaterdag 7 juni**, voorzien we een praktijkuitstap: een fietstoer doorheen Aartselaar. Luk Smets is onze gids van dienst.

Afspraak: om 14 u aan de kerk St-Leonardus op het Laar. We sluiten daar ook af rond 17.00 u. Onze fietstoer zal ons zeker brengen langs de boerderijen van Groenenhoek, Zinkval, de wijk Lindendbos en de Kleistraat. Meebrengen: fiets, regenkledij (indien nodig), drankje voor onderweg. Wij zorgen voor tellijsten en een spiegel op steel om in de nesten te kunnen kijken.

boerenzwaluwen foto: Fons Van den Heuvel

Inschrijven kan door storting van 6 euro voor Natuurpuntleden en 9 euro voor niet-leden op rekening 979-9767548-41 van Natuurpunt Aartselaar. Vermeld op je overschrijving: cursus zwaluwen + telefoonnummer of emailadres. In deze prijs is een cursustekst en een drankje tijdens de fietstocht inbegrepen. Info over de cursus: Ria Thys, 03/289 73 66 - ria.thys@telenet.be

Kom op voor de natuur ! Help mee kroonkurken sparen !

Onze vrienden van buurafdeling Natuurpunt Oude Spoorweg verzamelen **kroonkurken**. De opbrengst hiervan gebruiken zij voor aankopen van kleine perceeltjes natuurgebied in hun werkingsgebied. Dus: verzamel ook je kroonkurken van bierflesjes, ...!

Wat doe je met je verzamelde kroonkurken? Steek ze in een stevige zak of doos en bezorg ze aan ons Natuurpuntlid Nina Van Wonterghem, Swaeneleike 13 2630 Aartselaar - 0474/24 76 47

Dag van de Aarde - Zondag 20 april

Grote lentehappening

Natuurpunt Aartselaar

Op deze - hopelijk prachtige - lentezondag laten we de inwoners van Aartselaar en alle geïnteresseerde Natuurpuntleden graag kennismaken met de werking en de mensen van de nieuwe afdeling: Natuurpunt Aartselaar.

Waar: alle vermelde activiteiten vinden plaats in of vertrekken vanuit het Parochiaal Centrum Wolffaertshof, Baron Van Ertbornstraat 7, Aartselaar (naast het politiebureau).

Programma:

- Fototentoonstelling

In het vroege voorjaar kon de bevolking al deelnemen aan een **fotowedstrijd** met als thema: **Natuur in Aartselaar**. De ingezonden foto's worden tentoongesteld op de happening en gedurende de twee daarop volgende weken. Fotoclub Fodiac bepaalt in samenspraak met Natuurpunt de prijswinnaars in de beide categorieën: kinderen en jeugd tot 16 jaar, jongeren vanaf 17 jaar en volwassenen. Er zal ook een publieksprijs uitgereikt worden.

- Ontbijtbuffet

Tussen 9 u en 11 u kan je aan tafel gaan in de grote benedenzaal van het Parochiaal Centrum Wolffaertshof. Een uitgebreid ontbijtbuffet zal je voldoende energie geven om deel te nemen aan een aantal activiteiten.

Vooraf inschrijven is verplicht!

Volwassenen en kinderen vanaf 12 jaar: 6 euro - Kinderen van 6 t.e.m. 11 jaar: 4 euro – tot 5 jaar gratis

Inschrijven telefonisch bij Hilde Janssens, 03/ 887 36 45 of bij Ria Thys, 03/289 73 66 of via email happening@natuuraarselaar.be

Vermeld om welk uur je wil ontbijten: 9 uur – 10 u – 11 u en met hoeveel volwassenen/kinderen (leeftijden!) je komt. Stort vervolgens je deelnamegeld op rekening 979-9767548-41 van Natuurpunt Aartselaar met als mededeling "Ontbijt"

- Natuurwandelingen in teken van klimaat

Op deze Dag van de Aarde staan onze gidsen paraat om in het gemeentelijk park Solhof de gevolgen van de klimaatswijzigingen nader te bekijken.

Vertrekmomenten: 9.30 u – 10 u – 10.30 u – 11 u

Voorzien: goede wandelschoenen

- Fietszoektocht met aandacht voor de Aartselaarse natuur

Tussen 13 u en 15 u kan er vertrokken worden voor een ontspannen opdrachtentocht langs groene hoekjes in Aartselaar. Leuke prijzen voor de winnaars.

- Receptie met muzikale omlijsting en prijsuitreiking fotowedstrijd

16 u: Optreden van het kwartet "Les joyeux joueurs"

- Toespraken van onze voorzitter, Johan Herreman en de Schepen van Leefmilieu Marijke Vandebroeck
- Uitreiking prijzen fotowedstrijd, toegekend door de vakjury van Fodiac en door het publiek.
- Drinkje en hapje

Doorlopend:

- Gratis grimeer- en knutselstand voor de kinderen

Tussen 10 u en 16 u kunnen kinderen zich een leuk dierensnoetje laten schilderen of kunnen ze zelf een prachtige feestkroon maken met natuurlijke materialen.

- Info- en verkoopstand van Natuurpunt Aartselaar

Tussen 9 u en 17 u te bezoeken. Je vindt er info over de doelstellingen en werking van Natuurpunt. Ook kan je er nestkastjes, vogelzoekkaarten, mussenbroedpotten, ... aankopen.

- Natuurcafé

Vanaf 12 u staat onze gelegenheidsbar open voor een warme of een koude drank.

Meer info bij Luk en Ria Smets-Thys, 03/289 73 66 of op www.natuuraartselaar.be

Wegbermen

Ronny Verelst

In het Groot woordenboek der Nederlandse taal wordt het woord "berm" omschreven als: "horizontale of licht hellende strook grond langs de aardebaan van een weg, spoorweg, dijk of borstwering, soms ter versterking daarvan"

Deze omschrijving geeft aan dat er verschillende soorten bermen bestaan. Zo zijn er wegbermen, spoorwegbermen, rivierbermen, Ieder van deze soorten heeft zijn eigen karakter en functie.

De meningen over de wenselijkheid en het onderhoud van de wegbermen verschillen nogal: de een vindt dat de berm met zijn hoge gras en de struiken maar een vieze boel is, de ander houdt van het kleurrijke spektakel dat de berm biedt in de zomermaanden.

Hoe zit het nu met die berm, is hij noodzakelijk en zo ja, waarom, of kunnen we hem misschien beter vervangen door betonnen klinkers...?

Daarom een objectief overzicht:

De wegberm heeft verschillende **functies**:

- leidingen en kabels worden er in ondergebracht. Verkeersborden vinden er ook hun plaats.
- de berm beveiligd het verkeer in de omgeving van bochten en kruispunten
- het afstromend water van de straten wordt er in opgevangen en afgeleid
- bij verkeerspech dient de berm als uitwijkplaats
- de berm zorgt voor een veilige afboording van de weg
- eventueel worden fietsen en auto's erdoor gescheiden
- tijdens de bloeiperiode zorgt de berm voor een mooie en landelijke aanblik
- de berm dient als vluchtplaats voor sommige planten en dieren waarvan de natuurlijke habitat verdwenen is.
- bermen kunnen als corridors beschouwd worden, zodat bepaalde soorten dieren en planten er door geholpen worden bij hun migratie
- sommige hondenbezitters gaan creatief om met het gebruik van de bermen

Opvallend is dat de meeste functies van de wegberm niet in het teken staan van de natuur maar wel van de veiligheid... Opgelegde, omgewoelde bermen komen zo in een ander perspectief te staan en worden aanvaardbaarder. Stabiliteit wordt hierdoor natuurlijk een moeilijk gegeven zodat sommige delicate planten- en diersoorten niet kunnen gedijen.

Leeuwerikenlaan foto: Ronny Verelst

Een degelijk beheer van de bermen is echter nodig om er voor te zorgen dat er een grote soortenrijkdom aanwezig is en dat sommige bedreigde soorten toch een onderkomen vinden.

Het bermbesluit van 1984 heeft ertoe bijgedragen dat gemeenten zich meer bewust werden van de natuurwaarde van de wegbermen maar de correcte uitvoering ervan is nog niet voor 100% in orde. De maaidata (na 15 juni en na 15 september) worden meestal gerespecteerd, maar het probleem zit bij het afvoeren van het maaisel...

Het gemeentebestuur staat in voor het onderhoud en het beheer van de bermen langs gemeentelijke wegen. Om dit beheer op een optimale manier te kunnen uitvoeren, moeten er beheersplannen worden opgesteld. Hoe wordt zo'n beheersplan opgesteld?

Vluchtenburgstraat foto: Ronny Verelst

1. inventarisatie:

- a. een lijst van de aanwezige planten en dieren wordt opgesteld
- b. de bodemsamenstelling en de zuurtegraad worden vermeld
- c. het omgevingsmilieu (akkers, woonbuurt,...) wordt aangeduid
- d. deze inventarisatie wordt gebruikt om de ecologische waarde van de betreffende berm te bepalen.

Enkel voor ecologisch waardevolle bermen wordt verder gewerkt aan een beheersplan. Voor de andere geldt een normaal onderhoudsplan door de groendienst van de gemeente.

2. bepalen van het type berm

- a. in zijn boek "Werk aan de berm" definieert Prof. A. Zwanepoel 37 types met elk hun specifieke vegetatie en de wijze waarop ze intern en extern moeten beheerd worden.
- b. uitgaande van deze lijst van types kan een bestuur aansturen op het behoud van het bestaande type of op de wil tot evolueren naar een ander type
- c. afhankelijk van deze doelstellingen kan dan een begin van beheersplan opgesteld worden

3. opstellen van het beheersplan

- a. het bestuur maakt de keuze zoals vermeld in 2.b
- b. het beheer van een berm bestaat uit de maai frequentie, het al of niet afvoeren van het maaisel en de wijze van maaien, dit in functie van de gemaakte keuzes

4. uitvoering van dit plan

- a. de gemeente kan de uitvoering van het beheersplan voor eigen rekening nemen of kan het uitbesteden aan firma's
- b. in beide gevallen dienen de richtlijnen, vermeld in het beheersplan, strikt nagekomen te worden.
- c. belangrijk is de afvoer van het maaisel ten einde overbemesting te vermijden en de soortendiversiteit te verbeteren

5. controle

- a. ieder plan valt of staat met de controle op de uitvoering ervan.
- b. na een periode van uitvoering dient opnieuw geïnventariseerd te worden om te kijken of de gestelde doelstellingen bereikt zijn
- c. indien geopteerd werd om te evolueren naar een ander bermtype, dient ook niet nagekeken te worden

d. na de controle kan een bermbeheersplan eventueel bijgestuurd worden
Het kleine stukje groen langs de straatkant waarlangs wij alle dagen stappen of rijden, zorgt dus voor behoorlijk wat onderzoek en werk...

In 2005 werd door de mensen van VMVA/Natuurpunt Aartselaar gestart met het onderzoek van 18 ecologisch waardevolle bermen in de gemeente. Een voorstel van beheersplan werd bijgevoegd. Je kan de resultaten inkijken op de website van Natuurpunt Aartselaar: www.natuuraartselaar.be Ook dit jaar willen we een aantal bermen bekijken. Voor de inventarisatie dient elke berm elk seizoen onderzocht te worden. Liefhebbers om zo'n inventarisatietocht eens mee te maken, zijn van harte welkom op zondag 13 april. Meer info in de kalender van Natuurpunt Aartselaar.

Wolfijzers & Schietgeweren

Gert Verschueren

Geboren in Aartselaar. September '59. In het ouderlijke huis. In die tijd gebeurde dat wel meer. We waren met zes kinderen thuis. Mijn broers en zusters waren binnenspelers. Ik zelf was een ravotter. Altijd was ik onderweg. De weilanden, velden en bossen, dat was mijn wereld.

Als 10-11 jarigen koersten wij met onze fietsen in het midden van de dag met een 10-tal rakkers van de Lindelei door de Solhofdreef naar de Baron Van Ertbornstraat, door de Kleistraat naar de Adriaan Sanderslei en terug naar de Lindelei. Die twee auto's die ons passeerden, moesten maar uitkijken. Zo ging dat toen.

Sommigen konden al pronken met de nieuwe grote fiets die ze met hun plechtige communie gekregen hadden, maar waarbij ze amper aan de pedalen konden. Ik reed toen nog met een kleiner model, maar mijn beentjes draaiden rond als een wervelwind. Alles geven tot we buiten adem waren en de anderen moesten laten rijden.

Of kampen bouwen in het bos. Voorbij het Solhof en de Beukennotendreef was er rechts in de Baron Van Ertbornstraat nog een smalle strook onherbergzaam bos. Nog een paar grote beuken bij elkaar maar tussen de bomen stond alles vol met braambessen en ander klein struikgewas. Dat was toen bijna het einde van de wereld, want de wijk Kleine

Grippe bestond nog niet en van hier tot aan de Kontichsesteenweg was niets dan weiland en akkers. We hadden tussen de wilde planten een netwerk van geheime gangen uitgebouwd, dat uitkwam op ons kamp dat langs achter zicht gaf op de akkers langs de Kleistraat.

Rechts had je uitzicht op de majestueuze Beukennotendreef die het Solhof afschermd. Het parkbos van het Solhof was veel groter en indrukwekkender maar daar mochten we niet in. Het Solhof was gans rondom afgespannen met metershoge draad die bovenaan angstaanjagend afgezet was met schuine prikkeldraad.

De Beukennotendreef voelde

mysterieus aan vol onbeantwoorde vragen. De gladde schors van de eeuwenoude beuken was vol gekerfd met onbekende liefdesinitialen en harten die in de loop der jaren als adders opzwoollen en uitgroeiden tot blijvende herinneringen aan reeds lang terug gescheiden stelletjes. Wij probeerden achter de EM & GV of de R & L de gezichten van onze moeders, vaders of kennissen te plakken. Dat was wel lachen geblazen want de combinaties die daaruit naar voren kwamen, waren niet altijd even alledaags. En nog elke dag getuigden nieuwe groeven dat de Beukennotendreef niet alleen door kwajongens die kampen bouwden als reuze

pretpark werd beschouwd. Toen al keken we uit naar de tijd dat we zelf van onze ouders langer zouden mogen opblijven om hier rond te kuieren en iemand anders haar naam in ons hart te kerven.

Maar dat was niet het enige geheim dat de Beukenotendreef verborgen hield. Verder door was er een verbreding in de beek die de dreef van de akkers scheidde. Een litteken in de originele symmetrie van de aanplant van de beuken in de dreef. Er waren duidelijk enkele bomen verdwenen. Een herinnering aan een neergestort vliegtuig van de geallieerden uit de tweede wereldoorlog. Mijn vader

had dit nog weten gebeuren en had dikwijls in zijn verhalen voor het slapen gaan gezinspeeld op de fatale dag waarbij heel het dorp was opgeschrikt en vruchteloos had geprobeerd de verongelukte bevrijders ter hulp te snellen.

Voor ons was deze verbreding de uitgelezen plaats om stekelbaarsjes te vangen. Of salamanders. Ik herinner me nog dat ik met mijn beslijkte botten thuis binnengestormd kwam, mijn emmertje met een paar salamanders en stekelbaarsjes als trofee fier in het rond zwaaiend. Dat duurde niet lang want ik stond vlug terug buiten met mijn emmertje en mijn vuil botten. Thuis zaten ze daar echt niet op te wachten.

De verbreding in de beek is nu weggewerkt in een kunstmatige omleiding en van stekelbaarsjes is helemaal niets meer te zien. Op de plaats waar het vliegtuig neergestort is, werd nog nieteens zo lang geleden een herdenkingsplaat gezet, maar de plaat was vlugger weg dan dat ze er heeft gestaan. Heldendaden zijn zo vluchtig. Er wordt wel eens gezegd dat er geen beter aandenken aan het ongeval met het oorlogsvliegtuig bestaat dan de beuk die hier met een enorm kankerachtig gezwel achter

gebleven is. Dit gezwel (maserknol) zou mogelijk ontstaan zijn door een inslag van een vliegtuigonderdeel. Normaal worden zulke uitwassen door een bacterie veroorzaakt. Als verdediging tegen de externe belaging gaat de boom de bedreigde cellen volledig inkapselen met een extra laag wild hout. Of er binnen in het gezwel een stuk vliegtuig of iets anders terug te vinden is, zullen we allicht niet vlug te weten komen.

Verder door in de dreef werd het pas echt spannend. Achter de omheining van het Solhof hing daar scheef weg een houten plaat met in half vergane letters 'Wolfjizers en Schietgeweren' op geschilderd. De afgeschilferde verf gaf het bord een spookachtig uitzicht. Als we er als jonge kereltjes voorbijkwamen, stapten we vlug door terwijl we door de afspanning tussen de bomen en struiken probeerden een wolfjizer of een schietgeweer te ontwaren. Ik kon me er toen nog geen voorstelling bij maken wat een wolfjizer wel kon zijn. Ik ging er wel van uit dat het de bedoeling was dat men er wolven mee kon vangen en dat leidde bij mij tot de logische besluitvorming dat er dan wellicht ook wolven in het Solhof moesten zitten. Waarom zouden ze hier anders

gelegd zijn? En dat maakte dat ik nog vlugger doorliep. Ik had al van andere gasten gehoord dat ze toch door de draad in het parkbos waren geweest en als 'brave' kwajongen kon ik in mijn naïviteit niet anders dan respect te betonen voor deze helden.

Het werd pas echt helemaal te gek als er zich nog iemand in de holle beuk verstopte die ongeveer op dezelfde hoogte als deze waarschuwing in de bomenrij terug te vinden was. Je kan je zo voorstellen wat er dan allemaal kon gebeuren.

De holle beuk en het oude paneel in de struiken is nu weg en op de plaats waar het parkbos toen verwilderd was en nog de impressie kon wekken dat er wolven zaten, staat vreemd genoeg nu een

immense villa. Mogelijk op de grondvesten van het vervallen boerderijtje of schuurtje dat toen al volledig was weggezakt in de overwoekerende natuur. Waarschijnlijk is men er hier dan toch eens in geslaagd om de wetgeving in de breedst (letterlijk) denkbare zin toe te passen. Gelukkig voor de eigenaar dat hij geen vakantiechalet gezet had, want dan had hij dat wellicht moeten afbreken in de golf regularisaties van de urbanisatiewetgeving.

Als tieners passeerden we hier op weg naar het toen nog nieuwe zwembad. Ik had van de buurman geleerd hoe je de roep van een Turkse tortelduif kon nadoen. Dat is niet zo moeilijk en bijna niet te onderscheiden van de roep van een echte tortelduif. Op zwoele zomeravonden als het Solhof al volledig stil de nacht afwachtte, konden we met onze namaakroep heel het bos laten ontvlammen. Van alle kanten kwamen de tortelduiven nieuwsgierig kennis maken met de avondlijke nieuwkomer en onze lokroep werd alom uitnodigend beantwoord. Voor een Turkse tortel maakt het niet uit welk seizoen het is. Van in het late voorjaar tot het vroege najaar zitten zij wel klaar om een eenvoudig nest

op te zetten en wat eieren uit te broeden. Ik kan je verzekeren, we hebben toen heel wat Turkse tortelhartjes sneller laten slaan. Maar ook nu nog blijft de beukennotendreef een aanrader voor een romantische wandeling. De beuken hebben in de loop der tijden al heel wat afgezien en werden onlangs nog ingepakt ter bescherming tegen overmatige zon. De gladde stam van de beuk kan het niet verdragen om te veel aan het zonlicht, dus aan zonnehitte blootgesteld te worden. Een alleenstaande beuk zal dan ook zijn takken met bladeren behouden als bescherming tegen overmatige blootstelling aan zonnewarmte. In een bos of een dreef worden de onderste takken echter op natuurlijke wijze geëlimineerd en

blijven de lange statige stammen overeind met enkel bovenaan een sluitend dak van takken en bladeren.

Het parkbos is inmiddels geopend voor iedere wandelaar en is een ideale bestemming voor een tochtje door het Aartselaarse groen. Waar het vroeger schrikwekkend afgeschermd was, zijn de paadjes door het park nu netjes onderhouden. De vele verschillende boomsoorten, zelfs enkele onbekende exotische bomen zoals de tupeloboom, douglasspar of de amberboom zijn een uitdaging voor elke natuurliefhebber. Of wat te denken van de varenbeuk en de kroesbeuk. En dan hebben we nog niet gesproken over het uitgebreide gamma aan vogels dat je hier kan terugvinden, want niet

alleen de Turkse tortel heeft het Solhof als thuishaven uitverkoren. Tal van andere tuin- & bosfluiters vrolijken de omgeving met hun gekwetter op. Een opsomming van alle bezienswaardigheden zou ons te ver leiden en andere pareltjes doen vergeten.

Voor elke natuurliefhebber is er wel iets te vinden. En je hoeft niet bang te zijn, de laatste tijd heb ik er geen wolven meer gezien. Ik zie je daar?

Tip: Neem deel aan de klimaatwandelingen in het Solhofpark op zondag-voormiddag 20 april: vier wandelingen die kaderen in het dagprogramma van de grote lentehappening van Natuurpunt Aartselaar. Meer info elders in dit Rupel.blad.

Natuurpunt Aartselaar ondersteunde de boomplantdag in De Reukens

De vraag van de gemeente om mee te werken aan de Boompjesdag in de Reukens viel bij Natuurpunt Aartselaar niet in dovemansoren. Ten voordele van Kom op tegen Kanker verkochten we niet minder dan 715 boompjes, waardoor we de tweede best verkopende vereniging werden.

Natuurpunt Aartselaar kon trouwens op ondersteuning van alle buurafdelingen rekenen, waarvoor dank. In totaal wer-

v.l.n.r. gouverneur Paulus, minister Peeters, Gerda Lindkens (Kom op tegen Kanker), burgemeester Van den Abeele, Andrea Croonenberghs en Pol Goossen

Natuurpunt Aartselaar zorgde voor kinderaanimatorie, zoals het knutselen van dit vogelmasker

den voor de Aartselaarse actie ongeveer 9000 bomen verkocht. Schitterend! En bovendien kon de Kom op tegen Kankeractie een cheque ontvangen van bijna 60 000 euro: goed voor het zo belangrijke wetenschappelijk onderzoek en de behandeling van kankerpatiënten.

Enkele duizenden mensen kwamen opdagen om hun boom te planten en er hun naam of wens aan te hangen. Met deze plantactie krijgt de natuur in onze regio alle kansen om het jonge groen te laten uitgroeien tot een flink bos van een kleine 10 ha.

Veel mensen maakten er ook kennis met onze nieuwe Aartselaarse Natuurpuntafdeling. Zes werden er onmiddellijk lid. Velen namen geïnteresseerd de info mee.

Ijskelder Hof ten Eycken : een eerste succes

Dirk Costrop

In het Hof ten Eyckenpark in Rumst is sinds 2004 een ijskelder ingericht als overwinteringsplaats voor vleermuizen. In dit kleine bosrijke park met vijver bevindt zich namelijk nog een ijskelder in prima staat. Dergelijke ijskelders werden vroeger als koelkast door de kasteelheer gebruikt: ijs dat 's winters uit de vijver gesneden werd, werd hierin bewaard. Tot diep in de zomer kon hierdoor nog een ijskoude temperatuur gerealiseerd worden.

Nu kunnen deze ijskelders prima ingericht worden als vleermuizenreservaat: een constante temperatuur, meestal vrij vochtig en, indien degelijk afgesloten: geen verstoring. De ijskelder van Hof ter Eycken was voor 2004 helemaal niet afgesloten, dus door verstoring en wisselende temperaturen helemaal niet geschikt voor vleermuizen. Een eerste beheersmaatregel in 2004 was het plaatsen van een dubbele deur en invliegopeningen daarboven. De ijskelder heeft ook een centraal gat boven de kelder, dit werd afgedicht met een betonplexplaat. Daarnaast werd ook een infopaneel voor de ingang geplaatst. Dit blijkt zeer efficiënt tegen vandalisme: hoewel dit aanvankelijk een grote vrees was, is er nooit enig vandalisme geweest. De afdichting bovenaan bleek echter niet optimaal, bovendien werd de bult ook intensief betreden en becrossd. Daarom werd in 2005 een afrastering voorzien en een beplanting met struikjes.

In 2006 werd de afdekplaat bovenaan vervangen door een betonplaat, en werd er aan de onderzijde een betonplexplaat als extra isolatie voorzien. De betreding is sindsdien duidelijk verminderd en het binnenklimaat van de ijskelder werd stabiel en vochtiger.

Tot de winter van 2006-2007 werden er geen overwinterende vleermuizen aangetroffen, maar met al die verbeteringswerken kon resultaat niet uitblijven: op 28 december 2007 werd de eerste grootoorvleermuis als overwinteraar aangetroffen.

Het is niet onlogisch dat deze soort als eerste de ijskelder in gebruik neemt. Deze soort stelt immers de minste eisen aan zijn overwinteringplek. Maar het is zeker niet onmogelijk dat er nog andere soorten komen overwinteren. De ijskelder in het Hof ter Eycken heeft immers heel wat potentieel.

Mogelijke verbeteringenvoorstellen voor de toekomst zijn:

- de betreding bovenop verhinderen (de draden van de afrastering zijn ondertussen verdwenen)
- de ijskelder bevat binnenin wel wat puin. Het is nuttig dat hierin aan een zijkant een 'put' gegraven wordt, zodat er 's winters een plas grondwater staat. Hierdoor wordt het binnenklimaat nog wat vochtiger.
- Het plaatsen van CD-boxvleermuiskasten. Deze zijn blijkbaar zeer succesvol in de regio Voorkempen.

Alleszins mijn dank aan de gemeente Rumst voor de al geleverde inspanningen.

Zondag 6 april: Lente in de Rupelschorren en het Niels Broek

Van maart tot eind juni is het genieten van de soms uitbundige vogelzang in de Rupelschorren tussen Schelle en Niel. De eerste blauwborstjes zijn net terug vanuit de overwinteringsplaatsen in Zuid-Europa en kondigen de komst aan van andere rietzangers, zoals kleine karekieten en bosrietzangers. Het Niels Broek toont zich dan weer op zijn mooist begin april, honderden slanke sleutelbloemen staan in bloei en toveren het Broek om tot een zachtgele oase.

Omstreeks 9u zijn we terug en staat er een ontbijt klaar op het terras van de visclub Penneke Volt.

De prijs 5 euro, kids tot 12 jaar betalen 3 euro. Je kan ter plaatse betalen.

Meld vooraf even je deelname aan Erik: 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Afspraak: 7u parking Electrabel, Interescoutlaan Schelle

Meebrengen: breng best goede staplaarzen mee, na een korte of langere regenperiode kan het behoorlijk drassig zijn in het Niels Broek. Een verrekijker kan natuurlijk ook erg nuttig zijn.

Info: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72

Einde wandeling: omstreeks 9u

Slanke sleutelbloemen: foto Erik De Keersmaecker

Zaterdag 19 april: Op natuurontdekking in het hof van Magniette Hemiksem

Op de grens tussen Aartselaar, Hemiksem en Wilrijk vinden we nog enkele grote kasteeldomeinen: het Cleydaelhof, het kasteel Klaverblad en het hof van Magniette. Die domeinen herbergen nog een opmerkelijke en voor ons minder bekende fauna en flora. Vandaag gaan we op zoek naar een stukje onbekende natuur in het hof van Magniette, onderweg kijken en luisteren we naar de vroege vogels.

Op het einde van de excursie staat er ook hier een ontbijt voor je klaar en daarvoor betaal je 5 euro, kids onder 12 jaar 3 euro. Meld vooraf je deelname aan Peter: 03/887.86.99 of stanlo@skynet.be

Afspraak: 6u30 aan de poort van het domein, Assestraat Hemiksem

Meebrengen: stevige wandelschoenen en een verrekijker

Info: Peter Hofman 03/887.86.99

Einde wandeling: omstreeks 8u

Zondag 18 mei: Nachtegalen en boterhammen in Walenhoek

Omzeggens al onze zomervogels zijn nu terug vanuit de overwinteringgebieden in Zuid-Europa en Afrika. Bij het krieken van de dag is het één en al vogelzang. Willen we er ten volle van genieten, dan moeten we wel iets vroeger uit bed. Genieten wordt het ongetwijfeld van de wonderbaarlijk mooie zang van de nachtegaal. Omstreeks 9u zijn we terug in de Paardenstal, net op tijd voor de pistolets en de koffiekoeken. Voor 5 euro staat dit voor je klaar, kids tot 12 jaar betalen 3 euro.

Je kan ter plaatse betalen. Wel even melden dat je komt: Carine Wils 03/888.30.74 of carine.wils@scarlet.be

Afspraak: 7u30 bezoekerscentrum de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat

Meebrengen: voor de wandeling breng je best goede staplaarzen mee, na een korte of langere regenperiode kan het behoorlijk drassig zijn in Walenhoek.

Een verrekijker kan natuurlijk ook erg nuttig zijn

Einde wandeling: omstreeks 9u

Zaterdag 31 mei: Bustocht Zouweboezem/Oostvaardersplassen

Vandaag bezoeken we 2 opmerkelijk natuurgebieden in Nederland. Het eerste is de Zouweboezem, of enkele bescheiden polders in de buurt van Utrecht, min of meer toevallig kregen ze de bestemming natuurgebied. Dankzij de inspanningen van de natuurbeheerders van de Stichting het Zuid-Hollands Landschap werd hier een uniek moerasgebied gecreëerd dat hoog scoort op de lijst van beschermde Europese natuurgebieden. Hier heerst immers de purperreiger.

Kijken naar tientallen purperreigers op één plas, en je bent niet in de Camargue in Frankrijk of de fishpounds van de Hortobaggy in Hongarije, maar wel degelijk in de Zouweboezem, op een goed uur rijden van Boom. In verhouding met andere Nederlandse moerasgebieden is het met z'n 130 hectaren een kleintje, maar het gebied herbergt dus wel de grootste purperreigerkolonie van Nederland. Van de ongeveer 500 Nederlandse broedparen zitten er momenteel een honderdtal in dit Zuid-Hollands natuurreservaat. In de Zouweboezem is het niet enkel kijken naar af- en aanvliegende purperreigers, maar tevens naar zwarte stern en rietzangers, die gestreepte broertjes van onze kleine karekiet lijken hier wel aan een draadje aaneengeregen.

Na de excursie in de Zouweboezem schuiven we verder door naar het noorden, richting Oostvaarderplassen.

Met een oppervlakte van 5600ha zijn de Oostvaardersplassen het grootste moerasgebied van Nederland en bekend voor een ongekende vogelrijkdom. In de Oostvaardersplassen bevindt zich de grootste kolonie van lepelaars binnen Nederland. Voorts komen hier roerdomp, grote zilvereiger, bruine kiekendief, blauwe kiekendief, porseleinhoen en sinds 2006 zelfs de zeearend tot broeden. Met zijn vleugelspanwijdte van ruim 2 meter en vleugelbreedte van 80 cm beantwoordt de zeearend perfect aan de beeldspraak van sommige vogelkijkers. Wanneer "de vliegende deur" zijn vleugels uitslaat, is het algemene paniek onder de duizenden watervogels.

Inschrijven voor deze bustocht door een storting van 18 euro (volw.) of 10 euro (-16 jarigen) op rekening 001-3598649-25 van Natuurpunt Rupelstreek 2845 Niel, met vermelding: Bustocht Zouweboezem/Oostvaarderplassen.

Indien je interesse hebt, wacht niet te lang om in te schrijven, er zijn immers nog slechts een 20-tal plaatsen beschikbaar.

Afspraak: 7u30 parking kerk H.Hart Antwerpsestraat Boom

Meebrengen: Stevige wandelschoenen of laarzen, verrekijker en eventueel telescoop, een picknick voor 's middags en eventueel nog een knabbel en een drankje voor de late namiddag.

Voor de terugreis stoppen we nog even aan een eetcafé voor een drankje en een snack.

Terug in Boom: omstreeks 21u

Info: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72

Zaterdag 7 juni: Op ontdekking in de kleine natuur van Bos N

Ingeklemd tussen enkele woonwijken en de Kerkhofstraat vormt Bos N één van de groene oases in het Boomse landschap. Bos N heeft het laatste decennia een bewogen geschiedenis doorgemaakt. Je moet het immers maar doen, van put N naar Bos N. Dat ging uiteraard niet vanzelf, de toenmalige Werkgroep Bomen in Boom, kon, daarbij gesteund door de jeugd- en de milieuraad, het Boomse

Purperreiger: foto Raymond De Smet

Grote bonte specht: foto Fons Van den Heuvel

gemeentebestuur overtuigen om put N een groene toekomst te geven. Natuurpunt heeft die episode steeds op de voet gevolgd en ook gesteund en momenteel zijn we in een nieuwe fase beland, waarbij de gemeente het natuurbeheer van Bos N wil toevertrouwen aan onze vereniging. Vandaag wordt die overdracht officieel bekrachtigd met de ondertekening van de beheersovereenkomst. Voorafgaand gaan we wel even op stap om de natuur in Bos N te ontdekken.

Omstreeks 9u zijn we terug en gaan we dit moment vieren met een bio-ontbijt. Voor 2 euro staat dit voor je klaar, betalen kan ter plaatse. **Inschrijven** voor dit ontbijt kan bij Peter Van Mechelen of Heidi Nuyts tel. 03/880.18.55 of via mail: milieu@boom.be

Omwille van plaats en ruimte is het aantal deelnemers beperkt tot max. 50 personen.

Afspraak: 7u30 ingang toekomstig Ecohuis (oude hovenierswoning 's Herenbaan) Boom

Meebrengen: stevige wandelschoenen, eventueel een verrekijker

Info: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72

Zondag 29 juni: Aardgasfietshappening langs de Schelde

Vandaag organiseert Natuurpunt Rupelstreek in samenwerking met Natuurpunt en onze buurafdelingen een Aardgasfietshappening langs de Schelde. De fietsroute loopt langs beide oevers van de rivier, van Sint-Amands in het zuiden tot het Callebeekveer in het noorden en omgekeerd. De fietshappening maakt deel uit van een project waarbij Natuurpunt ism de Federatie van de Belgische Aardgasnijverheid 33 natuurroutes wil promoten langs de mooiste natuurgebieden in Brussel, Vlaanderen en Wallonië. Deze routes bestaan uit 23 uitgestippelde wandelingen, 9 recreatieve fietsroutes en 1 mountainbikeroute.

Centrale plaats van de Aardgasfietshappening op 29 juni wordt de Kaai in Temse. Naast Temse worden langs de fietsroutes enkele alternatieve vertrekplaatsen voorzien, waar men zich eveneens kan inschrijven. Eén van de vertrekplaatsen situeert zich aan de parking van het Tolhuis in Schelle.

Aan onze Natuurpuntinfostand kunnen fietsers uit de Rupelgemeenten zich inschrijven voor deelname aan de Aardgasfietshappening. Hier kan men in 2 richtingen vertrekken, via het veer Schelle/Wintam richting Temse of via de Laardreef en de Maaielei richting Hemiksem om dan via het Callebeekveer richting Bazel en vervolgens richting Temse te fietsen.

Na het beëindigen van de fietsroute kunnen de deelnemers zich opnieuw aanmelden aan onze infostand. Als beloning voor deelname biedt Natuurpunt Rupelstreek de fietsers een glas wijn of een glas fruitsap aan uit de Wereldwinkel.

Afspraak voor deelname: tussen 10u en 15u aan de parking van het Tolhuis, einde Tolhuisstraat Schelle

Deelnemen: 1 euro/deelnemer met een max. van 3 euro/gezin (leden Natuurpunt), Niet leden 2 euro/deelnemer met een max. 6 euro/gezin. Ter plaatse ontvang je een folder met de fietsroutes.

Info: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72

Donderdag 3 juli - zondag 12 juli:

Vogels kijken in de Spaanse Pyreneeën

De Spaanse Pyreneeën behoren ongetwijfeld tot het topkransje van de beste Europese vogelgebieden. Vooral het lijstje roofvogels oogt erg indrukwekkend, wat dacht je van: lammergier, aasgier of de alomtegenwoordige valse gier. We vullen aan met slangenarend en dwergarend. Ook rode en zwarte wouw zijn er vrij algemeen. Naast roofvogels gaan grauwe en roodkopklauwieren zeker onze aandacht trekken. Het landschap dat zich voor ons ontrolt varieert van een alpien landschap in de Pyreneeën tot de brede riviervallei van de Rio Aragón. Tussendoor kijken we ook naar merkwaardige rotsformaties zoals Los Mallos de Riglos.

Ongetwijfeld kom je onder de indruk van immense rotskloven zoals Hoz de Lumbier en Hoz de Arbayún. Naast natuur staat er ook cultuur op het programma, met bezoeken aan het levendige stadje Jaca. Daarnaast bezoeken we het Monastario San Juan de la Peña, het Castillo de Loarre en het Nationaal park Ordesa. Onze uitvalbasis wordt Berdún, een pittoresk wit dorpje op een tafelberg.

We reizen in 2 minibusjes (max. 8 personen per busje), min. aantal deelnemers 8, max. 16 deelnemers. De heenreis doen we in 2 dagen, op dag 1 overnachten we in het nationaal park La Brenne in Centraal Frankrijk. Terugreizen doen we in één dag.

De deelnameprijs is berekend op basis van gedeelde onkosten: huur en verbruik minibusjes, tol- en parkeergelden, huur hostel op basis volpension, bezoek Monastario San Juan de la Peña, Castillo de Loarre en het Nationaal park Ordesa. Niet inbegrepen zijn: dranken, persoonlijke uitgaven, eventueel andere toegangsgelden, het middageten op dag 1 en dag 2 en het middag- en avondeten bij de terugreis.

Als je interesse hebt, kan je voor meer info terecht bij:

- Erik De Keersmaecker 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be
- Luk en Ria Smets-Thys 03/289.73.66 of luk.smets@telenet.be

Activiteiten Aartselaar

Zondag 13 april: Inventariseren van wegbermen

Wil je eens een planteninventarisatietocht meemaken? Op deze wijze leer je enorm veel bij over de biologie van de aanwezige voorjaarsbloeiërs in de wegbermen.

Afspraak om 10 uur aan het einde van de Emiel Hullebroecklaan in Aartselaar voor de lente-inventarisatie van de berm in de Koekoekstraat. Einde omstreeks 12 u. Wie wil deelnemen is van harte welkom!

Info: Ronny Verelst, 0475/58 55 70 - ronnyverelst@telenet.be

Zondag 20 april: Grote lentehappening van Natuurpunt Aartselaar

Schrijf snel in voor het ontbijtbuffet!

Neem deel aan onze klimaatwandelingen.

Leer mooie groene hoekjes in Aartselaar kennen tijdens de fietszoektocht.

Kom de fototentoonstelling bewonderen en geef je stem aan de mooiste foto.

Laat je kind grimeren en knutselen, terwijl je zelf bij een drankje een babbel doet in ons natuurcafé.

Voor het volledige programma: zie elders in dit Rupel.blad

Dinsdag 27 mei: Energievriendelijke huis- en tuinverlichting

I.s.m. Gezinsbond Aartselaar

Verlichting zorgt voor sfeer in huis en tuin, maar moet ook functioneel zijn. Het is dan ook heel belangrijk met zorg je verlichtingsarmatuur te kiezen.

Verlichting is bovendien verantwoordelijk voor een aanzienlijk deel van het elektriciteitsverbruik. Daarnaast evolueert de verlichtingsmarkt razend snel. We bekijken vanavond het hele gamma van verlichtingstypes en soorten armaturen. We gaan ook na welke lamp waar thuishoort in onze woning en tuin. Energiebesparing en de keuze van de meest efficiënte lamp vormen steeds de rode draad tijdens deze info-avond.

Jan Brits van Gezinsbond-Wilrijk is onze lesgever.

Afspraak om 20 u in het Parochiaal Centrum, B. Van Ertbornstraat 7 te Aartselaar. Einde omstreeks 22 u.

Inkom: 2 euro, ter plekke te betalen.

Info: Ria Thys, 03/289 73 66 - ria.thys@telenet.be

Zaterdag 7 juni: Op zoek naar zwaluwen in Aartselaar: fietstocht

Om de twee jaar inventariseren we het zwaluwbestand in onze gemeente. We willen de gegevens van 2008 vergelijken met de aantallen en de broedplaatsen van 2006. Ons onderzoek richt zich vooral op het voorkomen van de **huis-**, **de boeren-** en de **gierzwaluw**.

Vandaag maken we een fietstoer doorheen Aartselaar. Luk Smets is onze gids van dienst.

Afspraak om 14 u aan de kerk St-Leonardus op het Laar. We sluiten daar ook af rond 17.00 u. Onze fietstoer zal ons zeker brengen langs de boerderijen van Groenenhoek, Zinkval, de wijk Lindenbos en de Kleistraat.

Meebrengen: fiets, regenkledij (indien nodig), drankje voor onderweg. Wij zorgen voor tellijsten en een spiegel op steel om in de nesten te kunnen kijken.

Deze tocht is tevens de praktijkuitstap van de cursus Zwaluwen, maar staat ook open voor niet-cursisten. Deelnamegeld: 3 euro per persoon, cursusbundel en een drankje inbegrepen.

Info bij Luk Smets, 03/289 73 66 - luk.smets@telenet.be

Zondag 15 juni: Natuurwandeling: De bewoners van het Cleydaelhof

Het Cleydaelhof is een bosgebied dat tegenover het

kasteel Cleydael ligt en dat in de jaren negentig van vorig eeuw door het Agentschap voor Natuur en Bos werd aangekocht.

Een rietveld maakt deel uit van dit waardevol stuk natuurgebied. Aangezien het terrein enkel onder begeleiding van een gids toegankelijk is, is dit een unieke gelegenheid om eens te komen kennismaken met wat er leeft en groeit en bloeit in volle zomer.

Het is een gebied dat door de vorige eigenaars gedurende eeuwen gebruikt werd voor de houtopbrengst en voor de jacht. Thans ligt de nadruk meer op natuurontwikkeling.

Hiervoor worden regelmatig nieuwe stukken bos aangeplant.

Afspraak om 10 u in de Zinkvalstraat tegenover het kasteel Cleydael. **Einde** omstreeks 12 u.

Meebrengen: Laarzen of stevige wandelschoenen en eventueel verrekijker. Indien je ook nog een vergrootglas hebt, dan ben je uitgerust om de natuur in al zijn facetten waar te nemen.

Gidsen: Johan Herreman en Saskia Mercelis

Info: Johan Herreman, 03/887 27 98 - herreman.johan@skynet.be

Zaterdag 28 juni: Fietsen langs meersen en meanders van de Leie

Inschrijven uiterlijk 28 mei!

Vandaag rijden we met de trein naar Gent en huren een fiets om een prachtige tocht te maken door de adembenemend mooie landschappen in de Leievallei tussen Gent en Deinze. We vertrekken 's morgens in Berchem en na het afhalen van onze fiets in het station Gent-St. Pieters bereiken we al heel snel de Leieboorden. We doorkruisen enkele uitzonderlijke natuurgebieden die door Natuurpunt beheerd worden.

De **Latemse Meersen**, gelegen in Sint-Martens-Latem, vormen een prachtig groen landschap dat al menig schilder inspireerde. Bloemrijke natte hooi- en weilanden met o.a. duizenden planten van de grote ratelaar.

De open graslanden van de **Keuzemeersen** in Drongen vormen

een zeer waardevol natuurgebied. De weilanden afgeboord met knotwilgen en dus een ideale nestplaats voor steenuilen, vormen een thuis voor haas, wezel en hermelijn. Typische planten zijn zomprus en pinksterbloem.

In het meersengebied de **Assels** slingert de Oude Leie zich door het landschap en vormt een natuurlijke begrenzing tussen de laaggelegen meersen en een hogergelegen donk. Grutto's en kieviten begeleiden hun donskuijken bij hun eerste zoektocht naar voedsel in de korte vegetatie. Maar ook kuifeend, slobbeend, bosrietzanger en ijsvogels zijn vaste broedvogels.

We geven u in Sint-Martens-Latem ook voldoende tijd om te kuieren langs de zo gekende Latemse kunstgalerijen. En uiteraard stoppen we – buiten de middagstop om de meegebrachte picknick te verorberen – 's namiddags ook aan een heerlijk gelegen drankgelegenheid aan de Leieboorden.

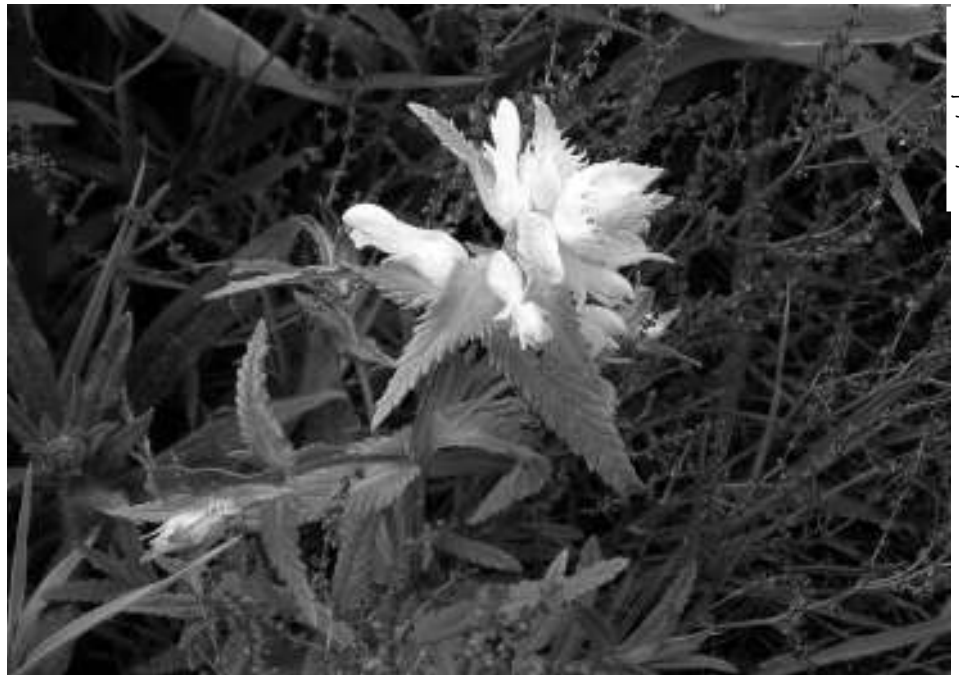
Praktisch: We verzamelen **om 8 u op de parking van het Cultureel Centrum**, della Faillelaan. Met volle wagens rijden we naar Berchem, waar we de Intercity naar Gent nemen. Daar worden de (zeer goede) fietsen opgehaald. Opgelet: enkel dames- en herenfietsen beschikbaar! Gezinnen die met jongere kinderen willen deelnemen, brengen zelf de kinderfiets mee. Melden bij inschrijving! Te fietsen afstand (mooi verspreid over de dag) = ca 40 km. 's Avonds zijn we terug in Aartselaar omstreeks 19.30 u.

Inschrijven is noodzakelijk! Bevestig uw deelname telefonisch of via mail bij Ria Thys, 03/289 73 66 – ria.thys@telenet.be **uiterlijk 28 mei!**

Deelnameprijs: 14 euro per persoon (treinreis heen/terug – fietshuur). Kinderen, jonger dan 12 die een eigen fiets meebrengen, reizen gratis met de trein, maar dienen wel het vervoer van de fiets te betalen. Prijs bij het ter perse gaan onzeker, maar mogelijk ergens rond 5 euro.

Uw inschrijving is definitief na storting van het verschuldigde bedrag op rekening 979-9767548-41 van Natuurpunt Aartselaar.

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, picknick, een drankje bij heet weer, zonnepet en –bril, muggencrème, een (hopelijk overbodig) regenjasje

grote ratelaar

België – Belgique
P.B.
2620 Hemiksem 1
8/5071

Activiteiten Natuurpunt Rupelstreek Natuurpunt Aartselaar

Zondag 6 april: Lente in de Rupelschorren en het Niels Broek

7u parking Electrabel, Interescoutlaan Schelle

Zondag 13 april: Inventariseren van wegbermen

10 uur einde van de Emiel Hullebroecklaan in Aartselaar

Zaterdag 19 april: Op natuurontdekking in het hof van Magniette Hemiksem

6u30 aan de poort van het domein, Assestraat Hemiksem

Zondag 20 april: Grote lentehappening van Natuurpunt Aartselaar

Zondag 18 mei: Nachtegalen en boterhammen in Walenhoek

7u30 bezoekerscentrum de Paardenstal,
Boomsestraat 221 Niel-Hellegat

Dinsdag 27 mei: Energievriendelijke huis- en tuinverlichting

20 u Parochiaal Centrum, B. Van Ertbornstraat 7
Aartselaar

Zaterdag 31 mei: Bustocht Zouweboezem/Oostvaardersplassen

7u30 parking kerk H.Hart Antwerpsestraat Boom

Zaterdag 7 juni: Op ontdekking in de kleine natuur van Bos N

7u30 ingang toekomstig Ecohuis (oude hovenierswoning 's Herenbaan) Boom

Zaterdag 7 juni: Op zoek naar zwaluwen in Aartselaar: fietstocht

14 u aan de kerk St-Leonardus op het Laar

Zondag 15 juni: Natuurwandeling: De bewoners van het Cleydaelhof

10 u in de Zinkvalstraat tegenover het kasteel Cleydael.

Zaterdag 28 juni: Fietsen langs meersen en meanders van de Leie

8 u op de parking van het Cultureel Centrum, della Faillelaan, Aartselaar

Zondag 29 juni: Aardgasfietshappening langs de Schelde

tussen 10u en 15u aan de parking van het Tolhuis,
einde Tolhuisstraat Schelle

Lidmaatschap Natuurpunt

Om het hele jaar lid te zijn, stort u 20 euro op bankrekening 230-0044233-21 van Natuurpunt. Dan bent u lid tot eind 2008.

Leden van andere Natuurpuntafdelingen die het ledentijdschrift Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 6 euro/jaar op rekening 001-3598649-25 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften kunnen gedaan worden op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt met vermelding 3796 Rupelstreek of 3718 Aartselaar. Deze zijn vanaf 30 euro fiscaal aftrekbaar

Driemaandelijks regionaal informatieblad
Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar
17° jaargang n° 2: april, mei, juni 2008

Afgiftekantoor : 2620 Hemiksem 1

Verantwoordelijke uitgever : Erik De Keersmaecker
Peter Benoitplein 18
2627 Schelle